

POVODOM

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historijuBroj 36, godina XVIII
novembar, 2013.

© Monos 2013

Predsjednik Izetbegović i general Delić na oslobođenom Visu

Atif Kujundžić, knjiž.

Jedan ratni zapis

19. oktobra 1994. godine. Blistav jesenji dan. Iz Lukavca smo krenuli kroz izmaglicu, ali smo na pobrđu Sladne izašli u sunčev sjaj i nebesko plavetnilo. Put za Klokotnicu, prekinuli smo u Gračanici. Saznali smo da na oslobođeni Vis dolazi predsjednik Predsjedništva R BiH – Alija Izetbegović, a sa njim i komandant Štaba Vrhovne komande Armije R BiH, armijski general – Rasim Delić. Bilo je poželjno da Predsjednika i Komandanta dočeka i Komandant 117-e. Vratili smo se do Pašalića, a onda skrenuli u Babiće i došli na Vis. U Pašalićima, od-

Na Visu, 19. oktobra 1994. – predsjednik Izetbegović, općinski načelnik Hazim Vicalo, general Rasim Delić i pukovnik Osman Puškar, komandant OG-2

Naslovnica "Biljega vremena", br. 20, od 1. XI. 1994.

mah iza mosta na Sokoluši, već su čekali komandant Operativne grupe-2 Gračanica, pukovnik Osman Puškar i načelnik opštine Gračanica Hazim Vikalo. Na Visu, zatekosmo komandanta 111. brdske brigade Gračanica-majora Smajla Mešića i komandanta 109. brdske brigade Doboju-Istok – majora Džemala Jukana. Našli smo se na mjestu uobičajenom za doček gostiju.

Dok smo tako čekali i razgovarali o koječemu, na liniji ispod oslobođenog Visa i Javora, a prema Milatuši – razvila se bitka. Četnici sa Milatuše i Skipovca, zasuli su liniju i Vis granatama; a onda jedanput, pa i drugi put nasrnuli pješadijski. Poginuše dva borca 111. brdske brigade Gračanica. Trojica ranjena. Izvlačenje ranjenika i njihov prevoz u Ratnu bolnicu – bili su munjeviti i efikasni. Međutim, postavi se pitanje: kako će predsjednik Izetbegović i general Delić doći na Vis, a četnički napad u toku?

Zato, komandant Arap i načelnik Operativne grupe 2. Gračanica – major Ibrahim Nurikić, krenuše sa Visa u Pašaliće da o tome razgovaraju sa komandantom Puškarom i načelnikom Vikalom. Dok ulazimo u džip, preko nas i Visa prozviđa granata na Gračanicu, ali ne eksplodira. Savjetovanje je bilo kratko: čekati dolazak predsjednika Izetbegovića i komandanta Delića i predočiti im stanje.

A onda, stigoše gosti sa pratnjom; predsjednik Izetbegović, armijski general Rasim Delić, komandant Drugog korpusa Armije R BiH – brigadni general Hazim Šadić, te guverner Tuzlansko-podrinjskog Kantona Izet Hadžić i ministar unutrašnjih poslova Bakir Alispahić. Komandant Operativne grupe – 2. Gračanica, pukovnik Osman Puškar raportira o situaciji, a predsjednik Izetbegović kratko reče: "Ja sam gospodo, došao na Vis. Neka četnici rade svoje, ja bih išao na Vis..." Reče to predsjednik Izetbegović; a to je značilo: ja ne znam put, a išao bih i sam, hoćete li me pratiti?

Uskočismo na to u naš džip, što da ne kažemo: i posramljeni i zaždismo uz strme Babiće tako da se prašilo i na asfaltnom putu, a da stignemo na Vis prije gostiju i javimo: dolazi predsjednik Izetbegović sa komandantima i guvernerom Hadžićem i načelnikom Vikalom. Ljudi na Visu živnuše. Komandant 111. brdske brigade Gračanica – major Smajl Mešić, postavi oficire u špalir ispred bunkera, zakopča i priteže uniformu, novinari zauzeše pozicije za snimanje i fotografisanje, a kolona vozila sa gostima dođe brekćući motorima uz strmu padinu.

Raportira major Smajl Mešić, visoka i otrešita oficirčina: "Gospodine Predsjedniče, borci 111. brdske brigade Gračanica su na linijama odbrane Visa i Javora. Upravo smo odbili i drugi napad agresora, imamo dva poginula i tri ranjena

Uspjesi jedinica Operativne grupe dva u toku ljeta i jeseni '94. godine daleko su se čuli. Bilo je to razlog da u devedesetom danu mjeseca oktobra visovo Trebave posjeti predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović, koji je tom prilikom za nacionalnu RTV izjavio:

Sve do Save sad je "POD NOGU"

Najprije Vis u avgustu, a potom i nešto niže kote Javor, Kik i Kamen, pokazali su da se umješnim organizovanjem borbe i hrabrim ulaženjem u okršaj neprijatelj može pomjeriti i sa mjesta za koja se vjerovalo da su neosvojiva.

Predsjednik Izetbegović na Visu

Uspjesi združenih jedinica OG-2 na Trebavi imali su odjeka u cijeloj Bosni i Hercegovini. Oslobođenjem dominantne kote Vis (692) u avgustu, a dva mjeseca kasnije, u dobro isplaniranoj akciji, naši su se "spustili" i time otvorili vrata za daljnja napredovanja prema Modriči i Savi.

Obilazeći novoslobođene prostore u zoni odgovornosti 2. korpusa, predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović, sa saradnicima, je posjetio i najvišu kotu od Spreče do Save. Devetnaesti oktobar je bio proslavan, ali sunčan dan. U prisustvu ministra unutrašnjih poslova Bakira Alispahića, prvog čovjeka u Armiji RBiH armijskog generala Rasima Delića, tadašnjeg komandanta 2. korpusa Hazima Šadića, kantonalnog predsjednika Izeta Hadžića i drugih, predsjednik Izetbegović je stigao na Vis za željom da iskaze pohvale našim askerima za postignuto uspjeh.

Predsjednika su dočekali prvi čovjek opštine Gračanica Hazim Vukalo, komandant OG-2 Osman Puškar sa komandantima brigada iz sastava njegove operativne grupe: Smajlom Mešićem, Džemalom Jukanom, Bahrijom Džananovićem i Ismetom Arapićem, te mnogim drugima.

Bila je to prilika da se Izetbegović informiše o vojnom i političkom životu na području građaničke opštine.

Dobio je obećanja da se sa postignutim neće biti zadovoljno, nego da će se

"Nalazimo se na najvišoj koti od Spreče do Save, na 692 metra nadmorske visine. Sve do Save sad je 'pod nogu', jer ne postoji uzvišenje koje bi nadvisilo mjesto na kojem se nalazimo."

Nedavno su naši borci oslobodili i Kote manje visine - Kik, Javor i Kamen, s čime su nezaustavljivo zakoračili prema Modriči i dalje prema rijeci Savi. Čestitam im i neka ih sreća prati na svijetlom putu oslobađanja Bosne i Hercegovine."

nastaviti sa oslobađanjem naših prostora koje je neprijatelj privremeno zauzeo.

U izjavi za RTV BiH predsjednik Izetbegović je naglasio: "Nalazimo se na najvišoj koti od Spreče do Save, na 692 metra nadmorske visine. Sve do Save sad je 'pod nogu', jer ne postoji uzvišenje koje bi nadvisilo mjesto na kojem se nalazimo. Nedavno su naši borci oslobodili i kote manje visine - Kik, Javor i Kamen, s čime su nezaustavljivo zakoračili prema Modriči i dalje prema rijeci Savi. Čestitam im i neka ih sreća prati na svijetlom putu oslobađanja Bosne i Hercegovine."

Bila je ovo još jedna potvrda naše pravedne borbe na kojoj ćemo istrajati.

borca; raportira komandant 111. brdske brigade Gračanica – major Smajl Mesić ... A onda se rukovaše – predsjednik Aljo i Major Smajo, pa se rukovanje nastavi sa oficirima u špaliru, a tamo majori: Džemal Jukan, Ismet Arapčić, Ibrahim Nuričić, Bahrija Džananović...

Kratak dogovor i odluka: na Vis idu predsjednik Izetbegović, generali Delić i Šadić, pukovnik Puškar i major Smajl Mesić; od novinara, reče general Šadić – novinar i snimatelj Televizije Sarajevo. Tu se lijepo, napravim da nisam čuo generala Šadića i krenem u koloni. Blješti sunčeva svjetlost, šuma je još zelena i tek se na prezreloj i visokoj nepokošenoj travi vidi da je jesen dobro odmakla. Proljeće je kasnilo, a ljeto je bilo dugo i kao da se sva ljepota prethodna dva godišnja doba slila u ovaj dan. Tek suh i hladan vjetar koji reže preko lica i očiju, govori o datumu današnjeg dana. Jasno je da će na samo nekoliko dana, poslije nekoliko mrazova, šuma planutiti bojama jeseni i poletjeti lišće...

Penje se predsjednik Izetbegović vijugavom strmom stazom na oslobođeni Vis. Povremeno grupa zastaje da bi komandant Osman Puškar pokazao pravce napada boraca 212. bosanskohercegovačke, 111., i 109. brdske brigade, te pozicije četnika – pa nastavlja strminom. Kratko komentarišući izvještavanje o borbama za Vis i Javor, komandant Štaba Vrhovne komande – armijski general Rasim Delić reče: to vam je repriza događaja iz 1992. godine; samo smo mi sada gore, a četnici dolje.

Na Visu, na lijepo odabranom mjestu, gdje je inače, jedno vrijeme bila i posada »ZIS-a« 117. brdske brigade Lukavac, major Smajl Mesić detaljnije obavještava goste o borbama za Vis, Javor, Kojiće, Kik, Kamen (Jankovića Brdo). Dogovoreno je da na tom mjestu major Smajl Mesić da intervju Arijani Saračević – novinarki Televizije Sarajevo, a mi idemo da kod na-

šeg topa napravimo fotografske snimke.

Predsjednik Izetbegović razgleda bunkere koje je na Visu, davno prije agresije gradila JNA za svoje potrebe i prave tvrđave koje su napravili četnici od balvana i nabijene zemlje i kratko konstatuje, da nije bilo ni malo jednostavno istjerati četnike odavde i čestita borcima i starješinama na postignutom uspjehu.

Vraćamo se sa Visa, a nebeska zvijezda – Sunce, ne da sija, već gori ispred lica male kolone. Na visokim jarbolima lepršaju i praskaju zastave, četnici tuku liniju svim i svačim, a onda se dugim rafalom javlja i “praga”. Predsjednik Izetbegović zastaje i pita: šta je ovo? To je “praga”, gospodine Predsjedniče objašnjava komandant Puškar i nastavlja: top kalibra 30 milimetara, tuče rafalno. Gadno oruđe...

Silazimo do Isturenog komandnog mjesta 111. brdske brigade Gračanica. Tu će gosti imati kratak odmor, prije nego što krenu nazad. Sok, kafa i bureci. Četnici su se primirili. U granama borova i visokih hrastova na Visu, huji vjetar. Za stolom među stablima, žubori neusiljen razgovor. Pukovnik Osman Puškar, ispred vrata bunkera daje intervju novinarki Televizije Sarajevo i govori: Vis je na osam kilometara od Gračanice i na devet kilometara od Modriče. Imamo sjajne borce i starješine i izvanrednu motivaciju.

Nakon predaha i poziranja za zajedničku fotografiju – put pod noge.

Neka četnici rade svoje, kako reče predsjednik Izetbegović – i mi svoje znamo: DO POBJEDE, DO SLOBODE.

Tada i mi krenusmo za Klokočnicu, ali, to je druga priča...

(oktobra 1994.)¹

1 Ova ratna reportaža je prethodno objavljena i u knjizi: *Borba za život i slobodu. Reprint izabranih tekstova, pisanih i objavljenih tokom rata 1992.-1995.* Izabrao i uredio: Atif Kujundžić. Lukavac, NIK Kujundžić, 2002., na str. 335-336.

Četnici gradili, mi uselili.

Lagano ka vrhovima Visa

Bezbjedna šetnja platoom Visa

U rovovima sa pripadnicima Armije R BiH

Tranšejama do novih zemunica

Povratak iz upoznavanja sa stanjem

Izjava o postignutom i utiscima za RTV BiH

Fotografija za ratni spomana

Predsjednik Izetbegović na Visu – fotografije objavljene u "Biljeгу vremena"

MEĆAVA II, akvarel, 56x42cm